11ኛ ዓመት ቁጥር 12
11 th Year No. 18

ባህርዳር ግንቦት 21 ቀን 1998 ዓ.ም
Bahir Dar May 29’2006

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የአማራ ብሔራዊ ክልል ምክር ቤት

ዝክረ ሕግ

ZIKRE HIG

Of the Council of the Amhara National Regional State in the Federal Democratic Republic of Ethiopia

በአ መንግ	**Issued under the auspices of the Council of the Amhara National Regional State**	✉ 1324 ያንዱ ዋጋ ብር 4.70 Unit price ---------	

አዋጅ ቁጥር 133/1998 ዓ.ም	**CONTENT**
የተሻሻለውን የአማራ ብሔራዊ ክልል መንግስት የገጠር ምት አስተዳደርና አጠቃቀም መወሰኛ አዋጅ	**Proclamation No. 133/2006** The Revised Amhara National Regional state Rural Land Administration and Use proclamation

<u>አዋጅ ቁጥር 133/1998 ዓ.ም.</u>

<u>የተሻሻለው የአማራ ብሔራዊ ክልል መንግስት የገጠር መሬት አስተዳደርንና አጠቃቀምን ለወመሰን የወጣ አዋጅ</u>

የገጠር መሬትን ባግባቡና በእንክብካቤ በመጠቀም ለምነቱን ጠብቆ ለመጭው ትውልድ ማስተላለፍ እንዲቻል አስተለዳዳሩንና አጠቃቀሙንና ወስኖ በሕግ መደንገግ አስፈላጊ መሆኑን መገንዘብ፤

<u>Proclamation No, 133/2006</u>

<u>AProclamation Issued to provide for the Revised Rural Land Administrationand Use of The Amhara National Regional State</u>

WHEREAS , it is found necessary to determine and provide the rural land administration and nse to maintain its fertility and to be able to transfer to the next generation by using it properly and carefully;

በብሔራዊ ክልሉና በፌዴራሉ ሕግጋተ መንግስታት የተረጋገጠውን የአርሶ አደሮችና የከፊል አርብቶ አደሮች መሬት በነፃ የማግኘት፣ የመጠቀምና ከየዞታ ያለመቀነስ መብት በተሟላ ሁኔታ በክልሉ ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስችል ምቹ ሁኔታ መፍጠር አስፈላጊ መሆኑን በመረዳት፤

መሬትና የተፈጥሮ ሀብትን ለማስተዳደር በፌዴራሉ ሕገ መንግሥት ለክልሎች በተሰጠው ስልጣን መሠረት አርሶ አደሩ፣ባለሀብቱና አግባብ ያላቸው ድርጅቶች መሬትን በአግባቡ በማልማት በመጠቀምና በመጠበቅ የሚኖራቸውን ተሳትፎ ለማጠናከርና ከመንግስት የልማት ዓላማዎች ጋር እንዲቀናጅ ለማድረግ የሚያስችልና በክልሉ ተጨባጭ ሁኔታዎች ላይ የተመሠረተ ሥርዓት ቀርጾ በስራ ላይ ማዋል እንደሚያስፈልግ በማመን፤

በሥራ ላይ ያለው የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅ የአርሶ አደሩን መሠረታዊ መብቶች በዝርዝር የሚያካትት አግባብ ያላቸውን የፌዴራል የመግስት ሕጐች ተፈፃሚነት የሚያረጋግጥ አኳኋን መሻሻል ያለበት መሆኑን መመዝገብ፤

የክልሉ ምክር ቤት በተሻሻለው የብሔራዊ ክልሉ ሕገ መንግስት አንቀጽ 49 ንዑስ አንቀጽ 3/1/ እና በፌዴራሉ መንገስት የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 456/1997 ዓ.ም አንቀጽ 17 ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌዎች ስር በተሰጠው ስልጣን መሠረት ይህንን አዋጅ አውጥተዋል።

<u>ክፍል አንድ</u>

ጠቅላላ

1. <u>አጭር ዕርስ</u>

ይህ አዋጅ "የተሸሻለው የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 133/1998 ዓ.ም " ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

WHEREAS, it is understood that to Create conducive situation in the region to fully make practical the rights of farmers and semi-pastorals to get and use land freely and +not be displaced from it as ensured in the Federal and N WHEREAS , national Regional constitutions;

WHEREAS, it is believed that to benign and implement a system based on the objective realities of the region pursuant to the power vested to regions by the Federal Constitution to administer the land and the natural resources and strengthen the farmer, the investor and appropriate organizations in their participations to use land maintaining it properly, use and keep, and to coordinate it with the development objectives of the government;

WHEREAS, it is found necessary to revise the existing Rural Land- Admonition and Use proclamation to incorporate, in detail, the basic rights of farmers, and ensure the implementation and inclusion of the laws of the federal government;

NOW, THEREFORE, the

2.<u>ትርጓሜ</u>

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

1. “ አርሶ አደር “ ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት መደበኛ ወይም ቋሚ መተዳደሪያው የግብርና ሥራ የሆነ ማነቸውም ሰው ሲሆን ከፊል አርብቶ አደሮችን ይጨምራል።

Regional council in accordance with the powers vested on it under sub article 3(1) of Article 49 of the Revised Constitution of National Region and Sub-article 1 of Article 17 of the Federal Rural Land Administration and Use Proclamation.No.456/2005, hereby issues this proclamation .

PARTONE

GENERAL

1. Short title

This proclamation can be cited as’’ The Revised Rural Land Administration and Use Determination proclamation No.133/2006’’

2. Definition

Unless the context requires, other wise in this proclamation.

1.“ Farmer’’ means any person whose regular steady earning is based on agricultural activities and includes pastoralists

2. “ባለስልጣን “ ማለት የአማራ ብሔራዊ ክልል የአካባቢ ጥበቃ፣ የመሬት አስተዳዳርና አጠቃቀም ባለስልጣን ነው።

3. “ ልጅ “ ማለት በሥጋ የተወለደ ወይም የጉዲፈቻ ልጅ ማለት ነው።

4. “ ተጧሪ “ ማለት በዕድሜ መግፋት፣ በበሽታ፣ በአካል ጉዳት ወይም በሌሎች ተያያዥነት ባለባቸው ምክንያቶች ሳቢያ በራሱ ገቢ የሚያስገኝ ሥራ መሥራት የተሳነውና ለመተዳደሪያው የሌሎችን ሰዎች ዕርዳታ የሚፈልግ ማንኛውም ሰው ነው።

5. “የወል ይዞታ “ ማለት ከመንግስ ወይም ከግል ይዞታነት ውጭ የሚገኝና የአካባቢ ነዋሪዎች በህብረት የሚጠቀሙበት መሬት ሲሆን ለግጦሽ፣ ለደንና ለሌሎች ማህበራዊ አገልግሎቶች የዋለ መሬት ነው።

6. “የቤተሰብ አባል “ ማለት ከመሬት ባለይዞታ ጋር በቋሚነት አብሮ የሚኖርና የራሱ የሆነ ቋሚ መተዳደሪያ የሌለው የይዞታ ባለመብቱን አርሶ አደር ገቢ በመጋራት የሚተዳደር ማንኛውም ሰው ነው።

2.“Authority” means the Armenia National Regional State Environmental protection Land Administration and Use Authority.

3.“ Child ” means natural or adopted child

4.“ pensioned” means any person who unable to engage in work that creates income by himself and seeks others help for his livelihood due to senility, disease, disability or other related reasons. “

5. Communal Holing “ means rural land which is out of the ownership of the government or private holding and used by the local people in common for grazing, forestry and other social services.

6.“ Family Member” means any person who permanently lies with the later holder sharing the livelihood of the later and who

doesn’t have his own regular income.

7. “ የመንግስት ይዞታ “ ማለት ለሀገርና ለአካባቢ ልማትና እድገት ተብሎ በመንግስት የይዞታነት በፌዴራልም ሆ በክልል ደረጃ የተያዘ መሬት ሲሆን ጥብቅ የደን መሬቶችን፣ የዱር እንስሳት መጠለያዎችን፣የማዕድን ማውጫ ቦታዎችን፣ፓርኮችንና ሀይቆችንም ሆነ በወንዞች አካባቢ የሚገኙ ሥፍራዎችን ያጠቃልላል።

8.“የይዞታ መብት ማለት” ማለት ማንኛውም አርሶ አደር፣ ከፊል አርብቶ አደር ወይም በአዋጁ መብት የተሰጠው ሊላ ማንኛውም አካል በዚህ አዋጅ መሠረት የተረጋገጡለትን የመሬት ባለይዞታ የመሆን፣ በመሬቱ ላይ ንብረት የማፍራት፣ያፈራውን ንብረት ማስተላለፍ፣ ከይዞታ መሬቱ ያለመነቀል፣ መሬቱን ለግብርናና ተፈጥሮ ሃብት ልማትም ሆነ ሌሎችን

9.“የግል ይዞታ ማለት በማንኛውም" አርሶ አደር ወይም በዚህ አዋጅ መሠረት የመጠቀም መብት በተሰው ሊላ አካል እጅ ሆኖና የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር ወጥቶለት በግል ይዞታ ሥር የሚገኝ መሬት ነው።

10“ የጋራ ይዞታ‘’ ማለት ቁጠራቸው
ሁለት ከዚያ በላይ የሆኑ ሰዎች
በእንድ መመሬት ላይያልተከፋፈለ የይዞታ
ባለመብቶች ሆነው መሬቱን ሳይካፈሉ

7.“ State Holding” means rural land demarked and held by federal or Regional Government For country and area development and growth, and it includes forest lands, wild life sanctuaries, mining lands and parks as well as lands around

8.”Holdimg Ringlet” means a right of any Farmer or semi pectoral or any other body vested with rights on it in accordance with this proclamation to be the holder of a land, to create all asset on the land, to transfer an asset he created, not to be displace and natural resource developments and bequeath same to rent a land, to bequeath same to transfer it as a gift and includes the

9.’’ Private Holding “ means a land possessed by any farmer or other boy vested with eight to use it and existing under private holding having a certificate.

ከዚሁ ከመሬቱ የሚገኘውን ጥቅም እየተጋሩ የሚጠቀሙበትን መሬት ነው፡፡

11.’’የቀበሌ ነዋሪ “ መደበኛ መቀመጫውን በአንድ ቀበሌ አድርጎ መሠረታዊ አገልግሎቶቹንና ማህበራዊ ጥቅሞቹን በዚያው ቀበሌ ውስጥ የሚያገኝ ማናቸውም ሰው ነው፡፡

12.” የሬት አጠቃቀም ዕቅድ“ ማለት በፊዚካልዊ ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ መረጃዎች መሠርት የመሬት መጐሣቆልና የአካባቢ ብክለት ሣይድርስበት መሬት ሊሰጥ ከሚችለው አማራጭ ጥቅሞች የተሸለው ተመርጦ ተግባራዊ የሚደረበት ስርዓት ሲሆን ስልታዊና የአካባቢ ልማት እቅዶችን ያጠቃልላል፡፡

13 የ መሬት ተጠቃሚ“ ማለት የገጠር መሬትን የመገልገልና በምርቱ የመጠቀም መብት የተሰጠው ማንኛውም ሰው ነው፡፡

12. ሰው ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፡፡

10 “common Holding” means holding of land by two or more persons in common having the holding right, and use without devising by sharing the put from the land.

11-

12. “Land Use plan” means the system of making practical the better chosen alternatives to use land without degradation and environmental pollution based on physical, and social in oration and includes strategic and area development plans.

13 “ Land User” means any person vested with power to use the rural Land and its production.

14“person’’ material natural or

13. የሕዝብ አገልግሎት ማለት በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መንገድ ለሕዝብ አገልግሎት የሚሰጥ እንደ መንግስት መ/ቤት፣ ትምህርት ቤት፣ የጤና አገልግሎት፣ የገቢያ አገልግሎት፣ መንገድ፣ የሃይማኖት የወታደር ካምፕ የመሳሰሉትና በክልሉ መንግስት ለሕዝብ እድገት እንዲፈፀሙ የሚወስኑ ተገባራትን ይጠቃለላል ፡፡

16 “ ሌላ ንብረት “ ማለት ከመሬት በስተቀር ማንኛውም ሌላ ንብረት ነው፡፡

17 “ የመጠቀም መብት“ በዚህ አዋጅ መሠረት በመሬት የመገልገልና የሚገኘውን ምርት የመጠቀም መብት ነው፡

18.” መሬት ማስለቀቅ “ ማለት የገጠመን መሬት ለህዝብ አገልግሎት ሲባል በመንግስት አካላት፣ በግል ባለሃብቶች፣ በኅብረት ሥራ ማህበራት ወይም በሌሎች አካላት ልማት እንዲካሄድበት ሥልጣን በተሰጠው የመንግስት አካል ወሳኔ መሠረት በቅድሚያ ካሣከፍሎ ከመሬቱ ባለይዞታ ወይም ተጠቃሚ መውሰድ ማለት ነው፡፡

19.” የመሬ ባለይዞታ ”ማለት በአንድ የገጠር መሬት ላይ የይዞታ መብት ያለው ግለሰብ፣ የሰዎች ስብስብ ወይም ሕብረተሰብ የመንግስት አካል፣ ማህበራዊ ተቋም ሌላ የህግ ሰውነት ያለው አካል ነው፡፡

20. “ የመሬት ምዝገባ “ ማለት የገጠር መሬትን በተመለከተ የሚገኝበትን ቦታ፣ ስፋቱን፣

person

15. public Service” means a service given to the public directly or

indirectly, such includes activities assumed important to the development of people by the Regional Government and tobe implemented on the rural land.

14. “Another property “means any property other than the land.

15. “Use Right” means the land and its production, pursuant to this

18.“ Expropriating from land holding” means taking the rural land from the holder or user for the sake of public interest paying compensation in advance by government bodies private investors, cooperative societies or other bodies to und retake development activities by the decision government body vested with power.

አዋሰሣኞቹን፣ የለምነቱን ደረጃና ባለይዞታውን ማንነት ጨምሮ የተሟላ መረጃ በመዝገብ ላይ የማስረር ተግባር ነው፡፡

21. አነስተኛ የይዞታ መጠን” ማልት ሥልጣን በተሰጠው አካል አማካኝነት ምርት የመስጠት አቅሙ የንድን አርሶ አደር፣ ወይም ወይም ከፊል አርብቶ አደር የምግብ ዋስትና ለማረጋገጥ፣ለእንሰሳት ግጦሽ፣ ለቤት መስሪያና ለጓሮ አትክልት ልማት በቂ ነው ተብሎ በይዞታነት የሚሰጥ ዝቅተኛ የመሬት መጠን ነው፡፡

22. “አነስተኛ የማሳ መጠን“ ማለት በዚህ መሠረት በሚወጣው ደንብ የሚወስ ሰውበይዞታነት የሚሰጥ ዝቅተኛ የአንድ ማሣ ስፋት ነው፡፡

23 “የገጠር መሬት አስተዳደር” ማለት በገጠር መሬት ይዞታ ላይ ዋስትና የሚሰጥበት፣ የመሬት አጠቃቀም እቅድ የሚተገበርበት፣ በመሬት ተጠቃሚዎች መካከል የሚነሱ ግጭቶች የሚፈቱበትና የማንኛውም መሬት ተጠቃሚ መብቶችና ግዳታዎች የሚተገበሩበት፣ እንዲሁም የባለይዞታዎች ማሳዎችን፣ የግጦሽ መሬትን መረጃ በመሰብሰብና በመተማመን ለተጠቃሚዎች እንዲዳረሱ የሚደረግበት ሂደት ነው፡፡

24 “ የገጠር መሬት ’’ ማለት ሥልጣን ያለው አካል ከተማ ብሎ ከከለለው ውጭ የሚገኝ መሬት ነው፡፡

19.“Land holder” means an individual, group of community, government body, social institution or other body with the legal personality having a possession right over a rural Land.

20.“Land registration” means an activity of roistering the detailed Information about location, area, boundaries, fertility grade, and the identity of the holder on the book concerning the rural land.

21 “ Minimum Holding Size” means the least piece land given to farmers or sepastoralists to ensure food security, animal grazing house construction, and horticultural development, as a holding land, assuming it a Satisfactory.

22.“ Small plot Size” means the Minimum plot of be given to a person in holding and shall be determined by a regulation to be issued pursuant to this proclamation.

23.“ Rural Land Administration” Means a process whereby rural land use holding security is

25. “ ኪራይ ” ማለት አንድ አርሶ አደር በዚህ አዋጅ መሠረት ያገኘውን የመሬት ይዞታ ለሌላ ሰው ለተወሰነ የጊዜ ገደብ በውል ሰጥቶ የአይነት ወይም የገንዘብ ጥቅም እየተቀበለ አገልግት ላይ እንዲውል የሚያደርግበት ስሪት ነው።

26. “ ሊዝ”ማለት ማንኛውም ባለሀብት የገጠርን መሬት ለተወሰነ አገልግሎት ከመንግስት የሚወሰድበት አሠራር ሲሆን አግባብ ባለው ህግ እንደተተረጐመው የመጠቀምና የዕዳ ዋስትና አድርጐ እስከ ማስያዝ የሚደርሱ መብቶች የሚካተቱበት ነው።

provided, between rural land holders are resolved, and the rights and obligation of any rural land holder are enforced, as well as information on farm plots and grazing land of holders are gathered, angled analyzed And supplied to users.

24. “Rural Land’’ means land found out of town which is delineated by a body vested with power.

25. “ Rent” means a system by which a farmer causes the use of his land, which he gets it pursuant to this proclamation, for the series of another person securing benefits in kind or cash for a limited period Of time in contract.

26. “Lease” means a system by which any investor takes a rural land from government for a limited period of time and, as it is interpreted in relevant law, the right to use the land includes the holding of same for debt as surety ship.

3. <u>የጾታ አገላለጽ</u>

በዚህ አዋጅ ውስጥ በወንድ ፆታ የተገለፀው ለሴት ፆታም እኩል ተፈፃሚ ተፈፃሚ ይሆናል።

3.**<u>Gender Reference</u>**

1. The provisions of this proclamation set out in the masculine gender shall also equally apply to feminine

4. አዋጁ ተፈፃሚነት ወሰን

1. በዚህ አዋጅ በአማራ ብሔራዊ ክልል በሚገኝ ማንኛውም የገጠር መሬት ላይ ተፈፃሚ የሆናል፡፡

Gender.

4.**Scope of Application**

1 This proclamation shall apply any rural land Found in Asmara. National Region.

2.በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው ቢኖርም ለደን፣ ለዱር አራዊት ጥበቃ፣ ለብዝሃ ሕይወት ሀብትነት፣ ለተፈጥሮ ሀብትና ለአካባቢ ጥበቃ፣ ለማእድን ልማትና ለመሳሰሉት የተከለሉ መሬቶችን መንከባከብና ማልማትን በተመለከተ የወጡ ልዩ ህጐች እንደየተደነገጉባቸው መስኮች ተፈፃሚነታቸው ይቀጥላል፡፡

<u>ክፍል ሁለት</u>

2.Notwithstanding the provision stated under sub Article 1 of this Article, special laws shall continue on application, as the fields they had been stipulated. Concerning the delineated lands for forestry, wild life protection, and environmental protection, mines

<u>የመሬት ይዞታ መብት</u>

5 <u>መርህ</u>

1. የመሬት ባለቤትነት መብት የመግስትና የሕዝብ ነው። በመሆኑም የመሬት ይዞታን በሽያጭም ሆነ በሌላ ንብረት በመለውጥ ለሌላ ማስተላለፍ ይቻላል

2. በክልሉ ውስጥ የሚኖር ማንኛውም አርሶ አደር በፆታም ሆነ በሌላ በማንኛውም ምክንያት ልዩነት ሳይደረግበት መሬት በይዞታ የማግኘት እኩል መብት አለወው።

3. በክልሉ ውስጥ የአርሶ አደሮች የገጠር መሬት ይዞታ መብት የጊዜ ገደብ የለውም።

Part Two

Right to Hold Land

1. The right to ownership of land is vested in the state and the Public. Hence, it is impossible to transfer the land holding to other in sale or In exchange by an other property.

2. Any farmer residing in the region shall, despite gender or any other reasons of deference, have equal right get land in holding.

3. The holding right of rural land of armors, in the region, shall not have time limit

4. የመሬት አስተዳደር ሥርዓት በሕዝብ ተሳትፎ ላይ የተመሠረተ ይሆናል።

5. የመሬት አጠቃቀም በእቅድና አካባቢን በመንከባከብ ላይ አተኩሮ የሚፈፀም ይሆናል።

6. የመሬት ድልድል በሚካሄድበት ጊዜ ለሴቶች፣ ለአቃመ

The system of land administration shall be based on public participation.

4. The land use may be applicable based on plan and considering environmental

5. The working system that gives

ደካሞችና ለወላጅ አልባ ሕፃናት ቃድሚያ እንዲሰጥ የሚደረግ አሠራር የፈፃሚ ይሆናል፡፡	priority to women, disables and orphan children shall be executed during the time of land distribution,
7.ተዳፋትነቱ 60 በመቶና ከዚህ በላይ የሆነ ማናቸውም የገጠር መሬት ለደን፣ ለቋሚ ተክሎች፣ ለእንስሣት መኖ ልማት ወይም ለመሣሰሉት ተግባራት ካልሆነ በስተቀር ለእርሻም ሆነ ለልቅ ግጦሽ እንዲወል አይደረግም፡፡ ሆኖም ይህ ድንጋጌ በእንዲህ ያለው የገጠር መሬት ላይ አስቀድመው የሚገኙ ባለይዞታዎች የአካባቢ ጥበቃንና ዘላቂ የተፈጥሮ ሃብት እንክብካቤን በማይጐዳ አኳኋን መሬቱን ለተጠቀሰው አገልግሎት በባለሙያ ምክርእየተረዱ እንዳይጠቀሙበት የማገድ ውጤት አይኖረውም፡፡	7.Any rural land, 60 per cent and above sloppy shall not be used for farming and free grazing other than For entry, partial plants, development of forage for animals, and other similar activities however ties provisions shall have not effect on the same rural lands priory seized by the land holders who use it in that it does’ t damage the environmental protection and sustainable natural resource care being helped by theAdvice of the professional.

8.በዚህ አዋጅ አንቀጽ 8 ንዑስ አንቀፅ 2 ሥር የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ለሕዝብ አገልግሎት ለማዋል ካልሆነ በስተቀር የገጠር መሬት እንዲለቀቅ አይደረግም፡፡

8.Without prejudice to provision of sub-
Article 2 of Article 8 of this proclamation, the rural land shall not be expropriated Unless to use it for public service.

6. <u>መሬት የማግኘት መብት</u>

6.The Right to Acquire Land

1. ማንኛውም ሰው እድሚው 18 ዓመትና ከዚያ በላይ የሆነና በክልሉ ውስጥ በግብርና ሥራ ለመስተዳደር የሚፈልግ ሰው የመሬት ይዞታ በነፃ የማግኘት መብት አለው፡፡

1. Any person, who is 18 years and above, residing in need of engaging in agricultural activity shall have a right to freely acquire holding land

2.ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ 1 ሥር የተደነገገው ቢኖርም እድሚያቸው 18 ዓመት ያልሞላቸውና ወላጆቻቸውን ያጡ ሕጻናት የሚተዳደሩበት መሬት በሞግኢታቸው ወይም በወኪላቸው አማካኝነት ሊሰጣቸው ይችላል፡፡

2.Not withstanding the provision stated under sub – article 1 herein above, children who lost their parents and are under 18 years may get aland through their guardian or representative.

3.የግል ባህብቶች የሚጠቀሙበትን መሬት ከመንግስት በመከራየት ወይም ከማንኛውም የገጠር መሬት ባለይዞታ ጋር የሚደረግ ስምምነት የማግኘት መብት አላቸው፡፡

3.Private investors shall have a right to acquire   land to use on, by rent from the government or from any other rural land holder on the agreement to be made.

4.በክልሉ ውስጥ ሥራቸውን የሚያካሂዱ መንግስታዊ መቤቶችና ድርጅቶች፣ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች፣የብዙሀን ማህበራትና የሀይማኖት ተቋማት ተግባራችውን የሚያከናውኑት ለገንዘብ ትርፍ እስካልሆነ ድረስ የአርሶ አደሮችን መሬት የማግኘት መብት በማይፃረር ሁኔታ የሚጠቀሙበት መሬት በይዞታ የማግኘ መብት አላቸው።

4.Governmental offices and organizations, mass organ or generations and religions institutions, carrying out their woks in the region, shall, where the work is for non-profit making, have a right to acquire land they use on in a condition that it does not contravene the land holding of farmers.

7 <u>መሬት በይዞታ የሚገኝባቸው ሁኔታዎች የይዞታ ጣሪያ</u>

7.<u>Conditions of Acquiring Land Holding and Limitation</u>

1. በክልሉ ውስጥ ነዋሪ የሆነና በግብርና ሥራ የሚተዳደሩ

ወይም በዚሁ ለመተዳዳር የሚፈልግ ማንኛውም ሰው በሚከተለው አኳኋን መሬት በይዞታ የማግኘት መብት አለው።

ሀ. በመደበኛነት በሚኖሩርበት ወይም መኖር የሚፈለግበት ቀበሌ መሬትን ከሚያስተዳድረው አካል በድልድል፣

ለ. ዝርዝሩ ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም በሚወጣ ደንብ የሚስን ሆኖ በማንኛውም የክልሉ አካባቢ በውርስ ወይም በስጦታ።

2. ለአንድ ሰው በይዞታ የሚሰጠው መሬት ጠቅላላ ስፋት ጣሪያ፣ መሬትን በየዞታም ሆነ በኪራይ ለማግኘት ጥይቄ የሚቀርብበትም ሆነ ምላሽ የሚያገኝበት ሥርዓት ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም ወደ ፊት በሚወጣው ደንብ የሚደነገግ ይሆናል።

1. Any person reason residing in the region and engaged in engage or wants to be engaged in agricultural works shall have a right to acquire land in holding in the following manner.

a) By distribution from the Keble administering the land in which he regularly resides or wants to reside,

b) By bequeath or gift the detail to be determinate by a regulating to be issued to implement this proclamation any where in the region

2.The total area of land to given to adperson in holding and a procedure to apply for as well as get reply to acquire land in holding or in rent shall be provided in the regulation to be issued to implement this proclamation.

4. በክልሉ ውስጥ ሥራቸውን የሚያካሂዱ መንግስታዊ መቤቶችና ድርጅቶች፣ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች፣የብዙሀን ማህበራትና የሀይማኖት ተቋማት ተግባራችውን የሚያከናውኑት ለገንዘብ ትርፍ እስካልሆነ ድረስ የአርሶ አደሮችን መሬት የማግኘት መብት በማይፃረር ሁኔታ የሚጠቀሙበት መሬት በይዞታ የማግኘ መብት አላቸው፡፡

4.Governmental offices and organizations, mass organ or generations and religions institutions, carrying out their woks in the region, shall, where the work is for non-profit making, have a right to acquire land they use on in a condition that it does not contravene the land holding of farmers.

7 <u>መሬት በይዞታ የሚገኝባቸው ሁኔታዎች የይዞታ ጣሪያ</u>

1. በክልሉ ውስጥ ነዋሪ የሆነና በግብርና ሥራ የሚተዳደሩ ወይም በዚሁ ለመተዳደር የሚፈልግ ማንኛውም ሰው በሚከተለው አኳኋን መሬት በይዞታ የማግኘት መብት አለው።

ሀ. በመደበኛነት በሚኖሩርበት ወይም መኖር የሚፈለግበት ቀበሌ መሬትን ከሚያስተዳድረው አካል በድልድል

ለ. ዝርዝሩ ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም በሚወጣ ደንብ የሚስን ሆኖ በማንኛውም የክልሉ አካባቢ በውርስ ወይም በስጦታ።

2. ለአንድ ሰው በይዞታ የሚሰጠው መሬት ጠቅላላ ስፋት ጣሪያ፣ መሬትን በየዞታም ሆነ በኪራይ ለማግኘት ጥያቄ የሚቀርብበትም ሆነ ምላሽ የሚያ ሥርዓት ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም ወደ ፊት በሚወጣው

7. <u>Conditions of Acquiring Land Holding and Limitation</u>

1. Any person reason residing in the region and engaged in engage or wants to be engaged in agricultural works shall have a right to acquire land in holding in the following manner.

a. By distribution from the Keble administering the land in which he regularly resides or wants to reside,

b. By bequeath or gift the detail to be determinate by a regulating to be issued to implement this proclamation any where in the region

ደንብ የሚደነገግ ይሆናል።

2. The total area of land to given to adperson in holding and a procedure to apply for as well as get reply to acquire land in holding or in rent shall be provided in the regulation to be issued to implement this proclamation.

8. ስለመሬት ሽግሽግ

1. አካባቢ የመሬት ሽግሽግ ሆነ ክፍፍ አይካሄ. ይህ አዋጅ ከፀናበት ቀን ጀምሮ በየትኛውም የክልሉ አይካሄድም።

8. Land Re- distribution

1. In any part of the region, land distortion and allotment shall not be carried out since the coming into force of this proclamation.

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ሥር የተደነገገው ቢኖርም ቢያንስ ሰማኒያ ከመቶ የሚሆኑበትና በአንድ ቀበሌ ውስጥ የሚገኙት ባለይዞታዎች የመሬት ክፍፍል እንዲካሄድ በጽሁፍ ወስነው ጥያቄውን ለባለሥልጣኑ ካቀረቡ ይህንኑ ውሳኔ ለማስፈጸም በሚወጣ መመሪያ መሠረት ጥያቄው በቀረበበት የይዞታ ሽፋን የመሬት ሽግሽግ ሊካሄድ ይችላል። ተፈጻሚነቱም ውሳኔውን ባሣለፉት ባለይዞታዎች ላይ ብቻ ይሆናል።

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ሥር የተደነገገው የመሬት ሽግሽግ ወይም ክፍፍል ክልከላ በመስኖ የሚለማ መሬትን ለተለያዩ ተጠቃሚዎች የማከፋፈልን ተግባር የሚከለክል አይሆንም::

2.Notwithstanding the provision of sub- Article of this article, where the land holders residing in one keeled and where not less than 80 per writing cent of then request theAuthority in writing for land distribution, the land re-distribution may be carried out in accordance with a directive to be issued to implement this decision on the land where question was submitted. Its application shall be only on hold who passed the decision.

3. the prohibition of land re-distribution or allotment provided under sub- article 1 of this Article shall not effect the activities of distribution of irrigable land to various users.

10. <u>የይዞታ አይነቶች</u>

በክሉሉ የሚገኝ የገጠር መሬት በግል፣ በጋራ፣ በወል ወይም በመንሥት ሊያዝ ይችላል።

11. <u>ስለይዞታና የመጠቀም መብቶች መከ</u>

1. የማንኛውም ሰው የረዞታ በሕግ የተጠበቀ ነው። በመሆኑም በዚህ አዋጅ አንቀጥ 8 ንዑስ አንቀጽ 2 ወይም አንቀጽ 28 እንደነገገው በሕዝብ ወሳኔ መሠረት በሚደረግ ሽግሽግ ወይም መሬቱን ለሕዝብ አገልግሎት ለማዋል ካልሆነ በስተቀር ማንም ሰው የያዘውን መሬት ከፈቃዱ ወጭ አይነጠቅም።

2. በገጠር መሬት የመጠቀም መብት የተሰጠው ማንኛውም ሰው በዚህ አዋጅ ወይም ይህንን አዋጅ ለማስፈጠም በሚወጣ ደንብ ከተደነገገው ውጭ የመጠቀም መብቱን አያጣም።

10. **Tvpes of Holdings**

The land in the region may be held by individually, grouplly, communally, and the government.

11. Repletion of Holding and Using

1. The holding of any person is respected by law. Therefore, pursuant to provision of sub-article 2 of article 8 or article 28 of this proclamation, no person shall be expropriated from his holding with out his consent. Unless it is done by re- distribution according to decision of people or for the purpose of public infest.

2. Person provided with a right to use the rural land shall not be deprived from the right to use the land other than provisions of this proclamation or a regulation to be issued to execute this proclamation.

12. <u>የይዞታመብት የሚታጣባቸው ሁኔታዎች</u>

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 11 ንዑስ አንቀጽ 1 ሥር የተደነገገው ቢኖርም በመሬት የመጠቀም መብት ያለው ማንኛውም ባይዞታ በሚከተሉት ምክንያቶች በመሬት ይዞታ የመጠቀም መብቱን እንዲያጣ ሊወስን ይችላል፡፡

ሀ. ዝርዝሩ በደንብ የሚወሰን ሆኖ ከግብርና ውጭ በሆነ ስራ ላይ የተሰማራና ገቢ የሚያገኝበትን ቋሚ መተዳደሪያ ያለው ከሆነ፣

ለ. ያለበት ቦታ ሳይታወቅና መሬቱ ሳይከራይ ወይም የሚስተዳድርበት ሰው ሳይመድብ በተከታታይ ከ 5 ዓመታት በላይ ከመኖሪያ ቦታው የጠፋ እንደሆነ፣

ሐ. ያለብቂ ምክንያት በተከታታይ ከሶስት ዓመታት በላይ ወይም በመስኖ የሚለማ መሬት ሲሆን ከአንድ አመት በላይ መሬቱን በጥቀም ላይ ያላዋለ እንደሆነ፣

መ. ዝርዝሩ በደንብ የሚወሰን ሆኖ የይዞታ መሬቱን በእንክብካቤ ባለመያዙ ምክንያት በመሬቱ ላ ከባድ ጉዳት የደረሰ እንደሆነ፣

12. Not withstanding provision under sub- article 1. of article 11 of this proclamation any holder having a right voer using the land, it may be decided to be deprived from the right of using the land by the following reasons:

a) The detail to be determined in regulation, where he is engaged in non- farming activity and earns for his livelihood thereto;

b.) Where he disappears form his residence for 5. Consecutive years without notifying his where aboyt and not renting land or without assigning a representative to administer his land;

c.Wher he fallows his land for consecutive 3 years and above

r or 1 year and above Where the land is cultivable in irrigation;

d.The detail to be determined be a regulation, where gross damage occurs over his land due to his misangement;

ሠ. የመሬት ይዞታ መብቱን በራሱ ፈቃድ መተውን ለሚመለከተው አካል ያሣወቀ እነደሆነ።

e) Where he notifies to the concerned body that he has withdrawn from his holaing right.

2. የጠፋው ባለይዞታ የትዳር ጓደኛ ወይም አካል መጠን ያልደረሰና አብሮ የሚኖር መሬት የሌለው ልጅ ካለው ወይም የጠፋው ባልተጠበቀ ድንገተኛ ሁኔታ ለመሆኑ የሚያጠራጥር መረጃ ከተገኘ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ፊደል ተራ ቁጥር " ለናሐ " ሥር የሰፈረው ድንጋጌ ተፈፃሚ አይሆንም።

2. Where a dis appeared land holder has spouse or a minor who lives with him and has no land, or where there is a doubtful inforatoin thea his aceidental situation., the provision stated under sub Article 1 (band c) of this Article shall not be applicable.

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ፊደል ተራ ቁጥር ለናሐ ድንጋጌዎች መሠረት ባለይዞታ ለጊዜው የጠፋ ወይም አስተዳዳሪ ያልተመደበለት ማንኛውም የገጠር መሬት እንደሁኔታው በተከታታይ ለ 3 ዓመት ይም ለአንድ ዓመት ያህል ጥቅም ላይ አለመዋሉ የተረጋገጠ እንደሆነ መሬት የለላቸው ወይም አነስተኛ መሬት ላላቸው አመልካቾች በጊዜያዊነት ጥቅም ላይ እንዲውል ሊሰጥ ይችላል። ዝርዝር አፈፃጸሙ በደንብ ይወሰናል።

4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አነቀጽ 1 በደነገገው መሰረት የይዞታ መብቱን ያጣ ማንኛውም ሰው በመሬቱ ላይ ላለማው ቋሚ ንብረት ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም በሚወጣው ደንብ በሚደነግገው መሠረት ተገቢውን ካሣ የማግኘት መብት ይኖረዋል።

13. <u>ስለመሬት አጠቃቀም</u>

1. ማንኛውም የገጠር መሬት አቅም በፈቀደ መጠን በጥናት የተደገፈ የአጠቃቀም እቅድ ጉዳይ የሚመለከተው አካል በኩል ይወጣለታል።

3. pursuant to porvins of sub- article 1 (band) fo this Attile, wlhere the land holder disappears or the alnd administrator is not assigned, asceretaining that it was fallow 3 consecutive years, may temporarily be given to those who do not have land or have small land holding up on their petition. The detailed execution shll be determined by aregulation.

4. Any peyson is deprived from his land holding right purs uant to sub- article 1 of this article, shall have aright to get compensation for the permanent property he had developed on the land in accordance with the regulation to be issued to implement this proclamation.

13. **Land Use**

Land rural land shall, as much as possible, hace land use plan plan issued by the concerned body based on study.

2. የገጠር መሬት አጠቃቀምእቅድ የውሃ ተፋሰስን መሠረት አድርጐ የመሬት አጠቃቀምን፣ የአፈር አይነት፣ የአየር ጠባይን፣ የእፅዋት ሽፋንንና ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ሁኔታዎችን ግምት ወስጥ በማስገባት መዘጋጀት አለበት፡፡

3. ማንኛውም የመሬት ተጠቃሚ በሚወጣው የመሬት አጠቃቀም እቅድ መሠረት እንዲገለገል ይደረጋል፡፡

4. ማንኛውም መሬት ለአንድ አገልግሎት እነዲውል ሲደረግ፡-

ሀ. የተሻለ የሚኮኖሚ ጠቀሜታ የሚሰጥ መሆኑ፣

ለ. በአካባቢ ላይ የሚስከትለው ተጽእኖ አለመኖሩ ወይም ተጽእኖ አነስተኛ መሆኑ፣

2. The rural land use plan shal be prepared considering land usage, soil type, air condition,vegetation coverage, and socio-economic situations dased on water catchments.

3. Any land user shall be made use in aceorance with land use plan to be issued thereof.

4. Where any land made for a given service:

a. Its better econmie benefit provision,

b. The vnon-or least existence of side effects on the

environment,

ሐ. አገልግሎቱ በተጠቃሚዎች ዘንድ ተቀባይነት ያለውመሆኑ እየተረጋገጠ መሆን ይኖርበታል፡፡

5. አግባብ ካለው አካል በጽሁፍ ተጀጋጅቶ የተሰጠ የመሬት አጠቃቀም እቅድ የሌለ እንደሆነ ማንኛውም የመሬት ተጠቃሚ መሬቱን ለቤት መስሪያ ወይም ከእነዚሁ ጋር ግንኙነት ላላቸው ሌሎች ተግባራት ሊገለገልበት ይችላል፡፡

6. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5. የተደነገገው ቢኖርም ማንኛውም ተጠቃሚ መሬቱ በህግ ለተከለከለ ተግባር ሊያውለው አይችልም፡፡
ዝርዝሩ በደንድ ይወሰናል፡፡

13. <u>ስለመስኖ መሬት</u>

c. The acceptability of the service by beneficiaries shall be ascertained.

5. Where there is no land use plan prepared in writing by pertinent body, any land user may use his land for house construction, farming, animal husbandary, forestry development, orfor other related

6. Notwithstandind the porvion

1. በዘመናዊ መስኖ የሚለማ ማናቸውም መሬት የቀድሞ ባለይዞታ የሚገባውን ድርሻ በቅድሚያ እንዲያገኝ እንደገና እንዲሸጋሸግ ሊደረግ ይችላል።

stated under sud-article 5 of this artice, any land user cannot sue his land for legally Prohibited activity. The detail shall be determined by a a regulation.

14. Irrigation Land

1. Any land to be cultivated by modern irrigation may, causing the acguisiton of proper share of the acquisition landholder, be distributed.

2. የመስኖ መሬቱ በሽግሽግ የተወሰደበት አርሶ አደር ወይም ከፊል አርብቶ አደር በተቀነሰው መሬት ላይ ላለማው ቋሚ ንብረት መሬቱ በሚሰጠው ሰው በኩል የሚተካ ካሣ በቅድሚያ ይከፈልዋል።

3. ባህላዊ የመስኖ አጠቃቀም በአካቢ ህብረተሰብ ባህላዊ ደንብና በሚመለከታቸው የሙያ መ/ቤቶች ምክር ተደግፎ እንዲካሄ ይደረጋል።

2. Frmer or semi-pastoralist whose land is taken distrirution shall, priory be paid compensation through the person to whom his land is to be given for permanent assetshe cultivated on decreased land.

3. The traditional irrigated usage shall be carried out supported by community cultural rules nad

4. የሚመለከታቸው የሙያ መ/ቤቶች የሚያመጧቸውን መመዘኛዎችን ተፈፃሚ የማድረጉ ግዴታ እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ዘመናዊ የመስኖ ልማት ሥራ ከመካሄዱ አስቀድሞ ዝርዝር ዲዛይን ጥናቶች መደረጋቸውን፣ ለሚገነባው ግድብ አስፈላጊው የተፋሰስ ሥራ መከናወኑንና በግድቡ ግንባታ ምክንያት ተቆፍሮ የሚወጣው አፈርና ድንጋይ በህብረተሰቡ ላይ ጉዳት የማያስከትል መሆኑን ማረጋገጥ አስፈላጊ ይሆናል፡፡

counseling of the pertinent pro fissional offices

4. Witthout prejudice to the obligations to apply the rerquierements to be issued by professional offices, before any modern irrigation activity is carried out it shall be becessary to ensure the undetaking of the detailed design works for the dam to be constructed, conducting of the catchment works, and the non-damaging of the soil and stone dug during the dam construction on public.

ሐ. አገልግሎቱ በተጠቃሚዎች ዘንድ ተቀባይነት ያለውመሆኑ እየተረጋገጠ መሆን ይኖርበታል፡፡

7. አግባብ ካለው አካል በጽሁፍ ተጀጋጅቶ የተሰጠ የመሬት አጠቃቀም እቅድ የሌለ እንደሆነ ማንኛውም የመሬት ተጠቃሚ መሬቱን ለቤት መስሪያ ወይም ከእነዚሁ ጋር ግንኙነት ላላቸው ሌሎች ተግባራት ሊገለገልበት ይችላል፡፡

8. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5. የተደነገገው ቢኖርም ማንኛውም ተጠቃሚ መሬቱ በህግ ለተከለከለ ተግባር ሊያውለው አይችልም፡፡
ዝርዝሩ በደንድ ይወሰናል፡፡

d. The acceptability of the service by beneficiaries shall be ascertained.

5. Where there is no land use plan prepared in writing by pertinent body, any land user may use his land for house construction, farming, animal husbandary,

14. ስለመስኖ መሬት

2. በዘመናዊ መስኖ የሚለማ ማናቸውም መሬት የቀድሞ ባለይዞታ የሚገባውን ድርሻ በቅድሚያ እንዲያገኝ እንደገና እንዲሸጋሸግ ሊደረግ ይችላል፡፡

forestry development, orfor other related

6. Notwithstandind the porvion stated under sud-article 5 of this artice, any land user cannot sue his land for legally Prohibited activity. The detail shall be determined by a a regulation.

15. Irrigation Land

2. Any land to be cultivated by modern irrigation may, causing the acguisiton of proper share of the acquisition landholder, be distributed.

5. የመስኖ ልማት ሊካሄድ ለአካባቢው ህብረተሰብ የበሽታ ምንጭ እንዳይሆና የአፈር መሸርሸርን እንዳያስከትል ተጠቃሚዎች ይህኑን የመካላከል ግዴታ አለባቸው፡፡
6. በመሬታቸው ላይ የመስኖ መሠረተ ልማት ግንባታና የውሃ ግድብ የተሰራባቸው ባለይዞታዎች በመስኖ ከሚለማው መሬት ውስጥ ትክ ቦታ በመሬቱ ላየ ላለሙት ንብረት በግድቡ ተጠቃሚዎች የሚተካ ተገቢው ካሣ በቅድሚያ ይከፈላቸዋል፡፡

5. The beneficearies shall be duty bound to control ther area not cause erosion While irrigation development takes place.

6. The land holders, on whose land the irrigation infrastructure and water dam are built, shall be provided with irrigable land substitiution and be paid compensation prirly which it may be substituted by the would be

7. በመስኖ ተጠቃሚው ህብረተሰብ ለመስኖ መሠረተ ልማት አውታሮችና ለተፈሰሱ ከመንግስት ጋር በመተባበር አስፈላጊውን ጥንቃቄና ብቃት የማድረግ ግዴታ አለበት።

ክፍል ሦስት

የሬት ይዞታና የመጠቀም መብቶችን ስማስተላለፍና ስለግታዎች

15. የመሬት ይዞታ መብትን ስለማስተላለፍ

1. የገጠር መሬት ይዞታየተሰጠው ማንኛውም ሰው የይዞታ መብቱን ከዚህ በታች በተደነገገው አኳኋን በውርስ ወይም በስጦታ ማስተላለፍ ይችላል።

dam users for their assets cultivated on their land.

7.The society using ittigation shall be buty bound to take care andcat chment guard of the irrigation infrastructure incollaboration with the government

PART THREE

Transfer and Obligations of Land Holding and Use Right

1. Any preson providided with uranl land holding may, as stipulated herein under, transfer his holding right in bequeath or donation.

2. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 17 ንዑስ አንቀጽ (4)የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ሥር የሰፈረው መብት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 ንዑስ አንቀጽ 4 መሠረት መሬት በይዞ ለተሰጣቸውድርጅቶች ተፈፃሚ አይሆንም፡፡ _

2. Without prejudice to provision of sub- Article 4 of Article 17, here of, the right stated under sub-article 1 of this Article ahall not be applicable on organizations that are provided with holing land pursuant to sub article 4 of

16. <u>**የመሬት ይዞታን መብትን በውርስ ስለማተላላፍ**</u>

1. በዚህ አዋጅ መሠረት የገጠር መሬት ባይዞታ የሆነ ማንኛውም ሰው የይዞታም ሆነ የመጠቀም መብቱን በግብርና ሥራ ለሚተዳደር ወይም በዚሁ መተዳደር ለሚፈልግ ማንኛውም አርሶ አደር በኑዛዜ የማስተላለፍ ይችላል።

2. ለውርስ ዓላማ ሲባል የገጠር ኑሮአቸውን ለመደጎም ዝቅተኛ ገቢ የሚያስገኝ ሥራ እየሰሩ በከተማ የሚቀመጡ ሰዎች እደ አርሶ አደር ይቆጠራሉ።

3. በዚግ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ 1 ሥር የተደነገገው የይዞታ የመጠቀም መብትን በኑዛዜ የማስተላለፍ ወይም የማውረሱ መብት አካለመጠን ያላደረሰውን የተናአዘዡ ልጅ ወይም ቤተሰብ ከወራሽነት መብት ከህግ ውጭ የሚነቀል ወይም የተናዛዡን የትዳር ኋደኛ የሚጎዳ ሆኖ ከተገኘ በሕግ ፊት የሚፀና አይሆንም። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

15. <u>Transfer of Land holding right in equeath</u>

1. Any person who is made the holder of the rural land in accordance nwith this proclamation, mny transfer his holding or using right in will to any famer engaed or likes to engage in adricultural works.

2. Persons residing in town and engaged in small income activites to support their lives shall be considered farmer for the aim of succession.

3. Transferring in will ro inheriting the holding and use right, stipulated under sub-article 1 of this Article, shall not be valid where it disinherites the minor chilg of the testater or the family of same form inheritance right or harms his spouse. The detail shall be determinded by a regulation.

4. ማንኛውም የመሬት ባለይዞታ የይዞታና ለተወሰነ ጊዜ የመጠቀም መብቱን በኑዛዜ ከአንድ በላይ ለሆኑ ሰዎች ሊያስተላልፍ ይችላል፡፡

5.አንድ የመሬት ባይዞታ የይዞታና የመጠቀም መብቱን በተመለከተ ሳይናዝ የሞት እንደሆነ መብቱ በግብርና ሥራ ለሚተዳደር ወይም በዚሁ መተዳደር የሚፈልግ የሟች ልጅ ወይም ቤተሰብ ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም በሚወጣ ደንብ በሚደነገገው ቅደም ተከተል መሠረት ይተላለፋል፡፡

6. አንድ ሰው ሳይናዘዝ በሞተበት ወቅት በክልሉ ውስጥ የሚኖሩና በግብርና ሥራ የሚተዳደር ወይም ለመተዳደር የሚፈልግ ልጅ፣ ወይም ቤተሰብ የሌለው እንደሆነ ወላጆቹ በክልሉ ውስጥ ነዋሪዎች ሆነው በግብርና ሥራ የሚተዳደሩ ወይም ለመተዳደር የሚፈልጉ ከሆኑና አስቀድሞ ያላቸው

4. Any land holder may, in will, transfer his hoding and for limited period of time his use right to more than one person.

5. Where a land holder dies without making a will, as to the holding and use right of his land, the right shall be transferred to his child or family engaged or likes to be engaged in agricultural works, consecutively, in accordance with the provisons of a regulation to be issued to implement thisproclamation.

6. Where a man dies without making a will and he does not have a child residing in the region and engaged or like to be engaged in agricultural works, or where he does not have family, his parents who are residents of the region engaged or like to be engaged in agricultural

የገጠር መሬት ይዞታ መጠን ከከፍተኛው የይዞታ መጠን በታች መሆኑ ከታወቀ የመሬት ይዞታን የመውረስ መብት ይኖራቸዋል።

7. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 የተደነገገው የወራሾች መብት በሕይወት ያለው የትዳር ጓደኛ በዚያው ቀበሌ ውስጥ መኖሩን ከቀጠለ ሌላ ጋብቻ እስኪፈጽምና ካላገባ ደግሞ በህይወት ዘመኑ በመሬቱ ላይ እየተጠቀመ ከመቆየት የሚከለክለው አይሆንም። ዝርዝሩ በንብ ይወሰናል።

8. ከአንድ በላይ ይሆኑ ወራሾ ች በውርስ ያገኙትን መሬት በሚከፋፈሉበት ጊዜ የእያንዳንዳቸው ድርሻ በደንቡ ከተወሰነው የንድ ማሳ አአነስተኛ መጠን በታች የሆነ እንደሆን መሬቱን በጋራ በመጠቀም እንጅ መከፋፈል አይችሉም።

9. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1፣ 5 ወይም 6 ድንጋጌዎች መሠረት ወራሽ ያልተገኘለት የገጠር መሬት በባዶ ቦታነት ተመዝግቦ ለአዲስ አመልካቾች ይከፋፈላል።

Works and prioy known for holding the land less than the maximum holding area shall have a right to inherit the land holding.

7. The right of heirs provided under sub- Article 6 of this Article shall not have prohibition to stay using the land where the alive spouse continues to res ide in that kebele until he concludes another marriage and where he does not do so it remains for his lifetermined by a regulation.

8. Where more than one heirs share the inherited land, and where the share of each heir is less than the minimum plot of land holding determined by a regulation, they slhall not partition the land other than using it in common.

9. The rural labd that does not gain heir pursuant ot the provisions of sub- Article 1,5 or 6 of this Article, shall, registred as vacant land, be distributed to the new petitioners.

17. <u>የይዞታና የመጠቀም መብትን በስጦታ ስለማስተላለፍ</u>

1. ማንኛውም የመሬት ባለይዞታ ይዞታም ሆነ የመጠቀም መብቱን በክልሉ ውስጥ ለሚኖርና ከዚህ በታች የተመለከቱትን ቅድመ ሁኔታዎች ለሚያሟላ በስጦታ ለማስተላለፍ ይችላል፡-

17. Transfer of Holding and using Right in donation

1. Holder may transfer his holding or using right in donation to a person who resides in the region and fulfills the preconditions indicated here in under:

ሀ.ተቀባዩ በግብርና ሥራ የሚተዳደር ወይም ለመተዳደር የሚፈልግ የክልሉ ነዋሪ ሆኖ ምንም አይነት መሬት የሌለው ወይም አስቀድሞ በይዘው መሬት አነስተኛነትን ምክንያት ሌላ መሬት እየተከራየየሚያርስ ሊጅ ወይም የልጅ ሊጅ ወይም ሌላ የቤተሰቡ አባል ከሆነ፤

ለ.ተቀባዩ ባለይዞታውን መሬት እያረሰ ወይም ሌላ ስራ እየሰራ ስጦታው ከመከናወኑ በፊት ላሉት 3 ተከታታይ አመታት ሰጭውን በነፃ ሲጦር መቆየቱ የታወቀ ከሆነ።

2. ማንኛውን የመሬት ባለይዞታ የይዞታ መብቱን በቋሚነትና የመጠቀም መብቱን ደግሞ ለተወሰነ ጊዜ ለተለያዩ ሰዎች በስጦታ ሊተላለፍ ይችልላ።

3. የመሬት ይዞታው የባልና ሚስት የጋራ ይዞ በሚሆንበት ጊዜ በስጦታው የሚፀናው ባልና ሚስቱ ወይም ሌሎች የጋራ ባለይዞታዎች ሁሉም ከተሰማሙ ብቻ ይሆናል።

a. Where the done is child or grand child or other family member ebgaged or likes to be engaged in agriclturatl works, being the resident of the regin, and not holding any land, or tills land by renting from otrs due to his previous small holding.

b. Where the done had stayed tilling the land of the holder or working other works and known freely carec for 3 consecutive years before the gift is undertaken.

2. Any landolder may transfer permanently his holding right and tempraorily his using right to deferent persons in gift.

3. Mhere the lnad holding is a common holding of a husbnd and wife or othe Persons, the gift shall only be applicabl in agreemebt fo all the husband and wife orother common holders.

4. የይዞታ መብታቸውን ሣይጨምር ድርጅቶች በመሬት የመጠቀም መብታቸውን ለተወሰነ ጊዜ በስጦታ ማስተላለፍ ይችላሉ።

5. ማናቸው የስጦታ ስምምነት በጽሁፍ መደረግ አለበት። በቃል የተረገ የስጦታ ስምምነት በሕግ ተቀባይነት አይኖረውም

6. በፅሁፍ የተደረገ ማናቸውም የስጦታ ስምምነት መሬቱ በሚገኝበት ወረዳ ላለው የባሥልጣኑ ቅርንጫፍ መ/ቤት ቀርቦ መመዝገብ አለበት።

4. Organizations may, excluding holding right transfer their land using right for limted period of time in donation.

5. Any gift agreement shall be in writing A agreement made orally shall not acceptable by lew.

6. Any gift agreement made in writing shall be submitted to and registered in the woreda branch office of the Authority.

18. <u>በመሬት የመጠቀም መብትን በኪራይ ስለማስተላለፍ</u>

1. ማናኛውም የመሬት ባለይዞታ የመጠቀም መብቱን ለማኛውም ሰው በኪራይ መማስተላለፍ ይችላል።

2. ከሦስት አመት ለሚበልጥ ጊዜ የተደረገ ማናቸውም የመሬት ኪራይ ስምምነት በጽሁፍ መደረግ አለበት።

3. በጽሁፍ የተደረገ መሬት ኪራይ ስምምነት የመሬቱን፣ ስፋት የኪራዩን ዘመን የክፍያውን መጠንና የኪራዩን አከፋፈል ሁኔታ የሚገልጽ ካልሆን በስተቀር ፈራሽ ይሆናል።

4. የሚከራየው መሬት በጋራ የተያዘ ከሆነ ሁሉም ባለይዞታዎች ካልተማመኑበት በስተቀር ውሉ ፈራሽ ይሆናል።

5. በፅሁፍ የተደረገ ማንኛውም የመሬት ኪራይ ስምምነት መሬቱ በሚገኝበት ወረዳ ላለው የባለስልጠኑ ቅርንጫፍ መ/ቤት ቀርቦ መመዝገብ ይኖርበታል።

18. <u>**Transferring Land Use Right in Rent**</u>

1. Any land holder may transfer his using right in rent to any person.

2. Any land rent agreement made for more than 3 years shall be made in writing.

3. Any land rent agreement made in writing unless it explains area fo the land, year of the rent,the amount and system of payment,shall be invalid.

4. Where the land to be renteg is a common holding, thagreement shall be invalid. unless alholders agree upon it.

5. Any land rent agreement made in writing shall be submitted to and reistered in the branch office of the Authority, in woreda the land is found.

6. ከፍተኛው የመሬት ኪራይ ዘመን 25 ዓመት የሆናል፡፡ ስለሆነም ከ 25 ዓመት በላይ ለሆነ ጊዜ ተገርጐ የተገኘ የመሬት ኪራይ ስምምነት ቢኖር በዚህ አዋጅ መሠረት ለ 25 ዓመት እንደተረገ ይቆጠራል፡፡

7. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ 6 የተደነገገው የኪራይ ዘመን ጣሪያ የውሉ ዘመን ሲያበቃ እንደገና ሊታደስ የሚችልበትን እድል የሚለከል አይሆንም፡፡

6 The maximum duration of rent time may be 25 yearTherefore, any agreement made For more than 25 teaea shall be considered as only made For 25 years land rent agreement pursuant to this proclamation.

7. The oeriod of the limit of rent provided in sub- Article 6 of this Article shall not its renewability aeriod

8. ከግል ባለይዞታዎች ጋር የሚደረግ የመሬት ኪራይ ስምምነት የሚከፈለው የኪራይ መጠን አከራይና ተከራይ በሚያደርጉት ድርድር የሚወሰን ይሆናል።

9. በኪራይ ስምምነቱ ውስጥ እንደገና የማከራየት መብት ያለው መሆኑ በግልጽ ካልተመለከተ በስተቀር ተከራዩ መሬቱን በከፊል ሆነ በሙሉ ለ3ኛ ወገን ሊያከራየው አይችልም።

19. <u>በሊዝ ስርዓት የተገኘ በገጠር መሬት የመጠቀም መብትን የዕዳ ዋስትና አድርጎ ስለማስያዝ</u>

1. የገጠር መሬት በሊዝ የተከራየ ማንኛውም ባለሀብት የሊዝ ዘመኑ ፀንቶ ለሚቆይበት በተከራየው መሬት ላይ ያለውን የመጠቀም መብት ወይም በመሬቱ ላይ ያፈራውን ሀብት ወይም ሁለቱንም በዕዳ ዋስትናነት ለማስያዝ ይችላል።

2. በተቃራኒ የውል ቃል ከሌለ በስተቀር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት በመሬት የመጠቀም መብት በእዳ ዋስትናነት ከተያዘ በመሬቱ ላይ የለማው ሀብትም አብሮ እንደተያዘ ይቆራል።

8. The amount to be paid in agreement with private holders may be detrmined by agreement to be made between the lessor and the lessee.

9 .Unless it is clearly indicated in the rent agreement that the lessee has right to re- rent he shall, partially or fully, not ernt the land to the third party.

19 <u>Mortgage of Rural Land Use Right Obtained in Lease System</u>

1. Any investor who rented rural land in lease may seeure as mortgage right to use his land or an asset produeed on it,

2. Unless there is contrary agreemet, where the land use right is mortgade pursuant to sub- Article 1 of this Article, the asset developed on the land

ሆኖም በመሬቱ ላይ የለማው ሀብት ነጥሎ በዕዳ ዋስተናነት የሚያስዝ ቢሆን በመሬት የመጠቀም መብቱ አብሮ እንደተያዘ አያስቆጥረውም።

Consigered as it is with held together. However, where only an asset produeed on land is mortgage, the land use right shall not be considered as mortgaee together with same.

3. የዕዳ ዋስትና ሆኖ የተያዘን መሬት የመጠቀም መብት ባለገንዘቡ አስቀድሞ ካልተስማማ በስተቀር የአበዳሪውን ጥቅም በሙሉ ወይም በከፊል በሚጎዳ ሁኔታ በኪራይ ማስተላለፍ፣ በሌላ መሬት መለውጥ ወይም በሌላ ሁኔታይዞታ ለውጥ ማድረግ አይቻልም።

3. Unless the creditor priory agees, it may not be possible to transfer the right to use the land obtained by mortgage in rent, chabge by another land or change the holding un any other situation that may harm the creditor Fully or partially.

4. በመሬት የመጠቀም መብትን በእዳ ዋስትናነት የማስያዝ ስምምነቱ መግለጫ በጽሁፍ መደረግ አለበት። የስምምነቱ መግለጫ ጽሁፍም መሬቱ በሚገኝበት ወረዳ ላለው የባለስልጣኑ ተጠሪ ጽ/ቤት ቀርቦ ካልተመዘገበ በስተቀር በ 3 ኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሆኖ ሊቀርብባቸው አይችልም።

5. በዚህ አዋጅ መሠረት በመሬት የመጠቀም መብት ወይም በመሬቱ ላይ የለማ ሀብት በእዳ ዋስትናነት ሊያዝ የሚችልበት ጊዜ ከ 25 ዓመት ሊበልጥ አይችልም።

20. <u>የመሬት ተጠቃሚ ግዴታዎች</u>

1. ማንኛውም የመሬት ጠጠቃሚ በዚህ አዋጅ መሠረት ከዚህ በታየተመለከቱት ግዴታዊች ይኖሩበታል፡-

ሀ. በይዞታው ስር ያለውን ወይም በኪራይ የተሰጠውን መሬት የመከባከብና አካባቢው የመጠበቅ፣

4. The agreement of securing land use righe in mortgage shall be made in wreting Unless the clarification of the agreement is submitted to and register in branch office of the Authority where the land is found, it shall not affeet the right of third parties.

6. In aeeordanee with this prioclamation, the right to use land or the duration to mortgage the resourcedeveloped on the land shall not exeed 25 years

20. **<u>Obligations of the land user</u>**.

1. Any land user shall, pursuant to this proclamation, have obligations indieated hereinunder:

ለ. በመሬቱ አካባቢ ዛፍችን የትክልና በተገቢው ሁኔታ ተከባክቦ የማሳደግ፣

b) To plotee the land under his holding or land obtained in rend and conseve the surrounding;

ሐ. የመሬት ተዳፋትነታቸው ከ 30 በመቶ በታች የሁኑ መሬቶችን በተመለከተ የአፍን ክለትን የምቀንስና ው የሚሰበስብ ሰብልን የተተከለ የመሬት አያያዝን የተመለከተ።

c. To follow the land hodind system thea deereases soil erosion and colleds under 30 per cent slope;

መ. የመሬት ተዳፋትነታቸው ከ 31 በመቶ እስከ 60 በመቶ የሆኑ መሬቶችን ለአመታዊ ስብሎች ልማት ለማዋል ይቻል ዘንድ መጼኣማ እርከን ወይም ሌሎች ተስማሚ የአፈር ጥበቃ ስራዎች የማከናወን፤

d. To undertake trneh terracing and favorable soil conservatind activities to use the land forms which are 31 to 60 per cent slope for perenninal plants.

ሠ. ተገቢ ባልሆን አስተራረስ ሣቢያ ምንጮች እንዳይደርቁ ጥንቃቀቄ ማድረግ፤

e. To take care of water sources not to go bry due to improper farming;

ረ. ወሰነናቸው የተከለከለ መሬቶችን ድንበር ያለመጋፋትና ተለይተው የሚታወቁ መንገዶችን ያለመዘንጋት፤

f) Not to violate delineations of lands
and close roads there to

ሰ. መሬቱን በመሬት አጠቃቀም እቅድ መሠረት እንዲጠቀም አግባብ ባለው አካል በፅሁፍ ሲጠየቅ ተግባራዊ የማድረግ፤

ሸ. በመሬቱ አካባቢ የሚገኙ የዱር እንሰሳትና አእዋፍ እንዳይጎዱ ተገገቢውን ጥያቄ የማድረግ፤

ቀ. መሬቱ እዲለካ ወይም የቅየሳ ሥራ እንዲካኤድበት አግባብ ባለው አካል ሲጠየቅ ለዚሁ የመተባበር፤

በ. የመሬቱ ባለይዞታ ከሆነ የባለየዞታነት ማረጋገጫ ደብተር በሚሰጥበት ጊዜ ይህኑን የማውጣትና የመያዝ፣

ተ. የመሬት ይዞታ መብቱን ማረጋገጫ ደብትር አግባብ ላለው አካል የመመለስ።

g) To use land based non land use plan when asked by pertinent body in writing to use it same;

h) to exereise proper care for willd lives and birds found around his holding;

i. To coopereate with pertinent body when asked for measuring or Undertaking surveyin on his land;

j. Totahe and hold a certfeate where he is a land holder and land holding   certfeate is issued;

k) To return back to the perinet body. The land holdind certfeate, when he is deprived of holdind.

2. መሬቱ በውንዙ ዳር በገደል አካባቢ የሚገኝ ማንኛውም ተጠቃሚ ከወንዙ ወይም ከገደሉ አርቆየማረስ ግዴታ አለበት።

Any land user shall have an obligation to plough his land far from river or gully where his land is near to a bank of a river or gully.

3. ማንኛውም የመሬት ተጠቃሚ ባለሃብት ወይም ድርጅት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ከተደነገጉት ግዴታዎች በተጨማሪ ለተፈቀደለት መሬት አጠቃቀም ፕላን አቅርቦ የማፅደቅና በተፈቀደው ፕላን መሰረት መሬቱን ጥቅም ላይ የማዋል ግዴታ አለበት። የሚቀርበው የአጠቃቀም ፕላን የህብረተሰቡን ጤንነት፣ የአካባቢውን ደህንነትና የመሬቱን ለምነት መጠበቅ ግምት ውስጥ ያስገባ መሆን ይኖርበታል።

3. Any private nivestoe or or Ganizatiion, obligations provided unber sub- Article 1 of this Article shall sumbit and cause approval of land use plan, and use the land in accordance with the approved plan.
The plan to be submitted shall consider the health of the society, the security of the surrounding and the fertility of land.

4. መሬትን በመከባከብና አካባቢን በመጠበቅ ረገድ አርአነት ያለው ሥራ ለሚከናወኑ የመሬት ባየዞታዎችና ተጠቃሚዎች ባለስልጣኑ አቅሙ በፈቀደ መጠን የማበረታቻ ሽልማት ይሰጣል።

4. The authority shall, as much as its extent, give motivating prize for the land holders and users who perform exemplary

21. <u>ግዴታን አለመፈፀም ስለሚያስከትለው ኃላፊነት</u>

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 20 የደነገገውን የትኛውንም ገወዴታ ወይም ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም በሚወጣ ደንብ የተደነገገውን ተመሳሳይ ግዴታ ያላ ከበረ የመሬት ባለይዞታ የቃልና የጽሁፍ ማስጠንቀቂያ በቅደም ተከተል ይሰጠዋል።

2. በተሰጠው ማስጠንቀቂያ መሠረት ስህተቱን ሊያርም ያልቻለ እንደሆነ ከዚህ በታች በተደገገው መሠረት አስተዳደራዊ ርምጃ ሊወሰድበት ይችላል፡-

   ሀ. በራሱ ድክመት መሬቱን ባለመከባከቡ ምክንያት በመሬቱ ላይ ጉት ከደረሰ የመጠቀን መብቱን ለመንከባከብ ግዴታ ለሚገባ ሌላ ሰው ለተወሰነ ጊዜ በኪራይ እንዲሰጥ የሚተላለፈፍ ውሳኔ

   ለ. ከዚህ በላይ የተመለከተው እርምጃ ተፈፃሚ ከሆነ በኋላ ጥፋቱ በተመሳሳይ ሁኔታ ከተደገመ በመሬት የመጠቀም መብቱን ለተወሰነ ጊዜ ከማገድ ጀምሮ ካሣ ተከፍሎበት መሬቱን እንዲለቅ እስከመገደድ የሚደርስ እርምጃ

3. ማንኛውም የውል መሬት ተጠቃሚ መሬቱን ለመንከባከብ ከሕብረተሰቡ ጋር አልተባበረም ካለ ህግ ባለማክብሩ ምክነያት እንደቅደም ተከተሉ የቃል ወይንም የጸሁፍ ማስጠንቀቂያ እንዲሰጠው ወይም እንዲደርሰው

activities in protection.

21. **<u>Effeets of Non- performance of Obligation</u>**

1. Any land holder who failed ot respeet any obligation provided under Aritcle 20 of this proclamation or similar provisions of a regulation to be issued ot exeeute this proclamation,shall be given oral and written notice respectively.
2. Where the land holder could not correet his mistakes in accordance with the notice, administrative measures may be taken as provided herein under:

   a. Where this land degraded bue ot his weakness, not to conserve it, by a decision to be passed to transfer his right to use land in rent tempoeaily for a person who undertaks an obligation

   b. Where the offense is committed again after the measure indicated herein above is executed, a measure from supendindg him from using right for alimited time up to expropriating from his land paying him compensation.

3. Where any communal land user refuses to cooperate with the society to conserve land he shall, respectively, be given oral or written notice for his refusal.

4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 ሥር የተደነደደው ማስጠንቀቂያ ከተሰጠው በኋላ ጥፋቱ በተመሳሳይ ሁኔታ ከተደገመ የወል መሬቱን እንዳይጠቀምበት ለተወሰነ ጊዜ ከማገድ ጀምሮ ለዘለቄታው በወል መሬቱ እንዳይጠቀምበት እስከመልከል የሚደርስ ቅጣት ሊወሰድበት ይችላል።

5. በዘህ አዋጅ አንቀጽ 20 የተደነገጉትን ሌሎች ግዴታዎች ያላከበረ የመሬት ተጠቃሚ በዚሁ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 እና 4 ሥር የሚከተሉትን እርምዎች በተጨማሪ ለደረሰው ጉዳት በፍትሐብሔር ሕግ መሰረት ካሣ እንዲከፈል ሊወሰንበት ይችላል።

4. where the offetnse committed is similarly repeated after the notice provided under sub- Article 3 of this Article he may be penalized from suspending to sse the land temporarily to banning from using the committed land totally.

5. A land user who did not respeet other obligations provided under Article 20 of this proclamation, shall be made to pay compensation for the damage pursuant to civil code in

6. በዚህ አንቀጽ ከዚህ በላይ የተደነገጉት ኃላፊቶች ግዴታዎችን ባልተወጡ የገጠር መሬት ባለይዞታ ወይም ተጠቃሚ በሆኑ መንግስታዊ መ/ቤቶች ወይም መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች የብዙሃን ማህበራትና የሃይማኖት ተቋማት ላይም እንዳግባብነታቸው ተጠቃሚ ይሆናሉ።

ክፍል አራት

መሬትን ስልመካት ስለመመዝገብና ስለይዞታ ማረጋገጫ ደብተር

22. መሬትን ስለመካት

abbition to measures indicated under sub-Article 3 and 4 of this Article.

6. Responsidlities provded in this Article shall, upon failure to carry out obligations, be applicable on rural land holder or user government offices, non-government organization, civic societies and religious institutions, as it may be appropriate.

PARTFOUR

Msasuring, Registering and Holding Certificate of Land

22. Measuring land

1. ለተጠቃሚዎች በይዞታነት የተሰጠ፣ በአንድ አካባቢ ማህበረሰብ አማካኝነት በወል መጠቀሚያነት የተያዘ ወይም ለደን ልማ ወይም ለሌሎች መሠል ተግባራት የተከለከለ የትኛውም የገጠር መሬት በባህላዊ መንገድ ወይም በዘመናዊ መሳሪያ በባለስልጣኑ አማካኝነት ተለክቶ ካርታ ይአጋጅለታል በዚህም ሣቢያ እያንዳንዱን መሬት በግልፅ ለመረዳት የሚያስችል የመሬት ልዩ ቁጥር አሰጣጥ ሥርዓት ተቀርጾ በስራ ላይ ይውላል። የመሬቱን ድንበር የሚያሳይ ምልክት በመሬቱ ላይ ይደረጋል።

1. Any Rural Land given to users is holding held for common usage by the community of an area, or forestry development, ro conserved for any other smilar activities shall be measured and the map get prepared by the Authority in traditional way or modern tool. Because of this, a special system of numerating shall be designed and implemented to clearly understand each land The sign that indicates the

boundary sanll, also, be made on the land.

2. ማንኛውም መሬት በሚላክበት ጊዜ በተቻለ መጠን የሚለካው መሬት አዋሳኝ ባለይዞታዎች ወይም ተጠቃሚዎች በስፍራው እንዲገኙና ድንበራቸውን በስምምነት እንዲውስኑ ጥሪ ይደረግላቸዋል። የመሬቱ ቅንሳ የሚካሄደውም የባለይዞታዎችን ማሳዎች በመነሻነት በመጠቀም ይሆናል።

3. በመሬቱ አለካክና በድንበሩ አለላለል ረገድ ቅሬታ የተሰማው ባለይዞታ ቅር የተሰኘበትን ምክንያት ገልጾ ይህንን አዋጅ ተከትሎ በሚያመጠው ደንብ በሚወሰን የጊዜ ገደብ ውስጥ ጉዳዩ እንደገና እንዲታይለት ለሚመለለከተው አካል አቤቱታ ማቅረብ ይችላል።

4. መሬቱ ከተለካ በኋለ በልዩ ልዩ ምክንያት መጠኑ ከተለወጠ እንደገና ተለክቶ አዲስ ካርታ ይዘጋጅለታል።

5. ፈቃድ ያላቸው የግል የቅየሳ ድርጅቶችን በመሬት ቅየሳ ሥራው እንዲሳተፍ ሊደረግ ይችላል።

2. when any land is measured the neighboring land holders or users shall,as much as possible,be called to attened therin and decide up on their boundery in aggrement. The survey of the land may be conducted by using the plots of holders as a starting point

3. The land holder who complains regarding the land measurement and delination, he may submit petition to the concerned body explaining his reasons of complaint by the time limit to be decide by a regulation to be issued following this proclamation to make the case to be seen again.

4. Where, for different reasons, the area of the land is changed after it has been measured, it shall be

23. <u>ስለመሬት ምዝገባና የመረጃ አያያዝ</u>

1. በዚህ አዋጅ መሠረ ባለሥልጣኑ የተለካ ማንኛውም መሬት በገጠር መሬት አያያዝ መዝገብ ውስጥ ይመዘገባል።

measured again and new map get prepared thereof.

5. privste survey or ganizations having a license may be made participate in land survey activty

23. **<u>Registratin and Data Maintaining</u>**

1. Any land measured by the Authority shall, pursuant to this proclamation, registered in rueal land registration book.

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ሥር የሰፈረውን ድንጋጌ ተፈፃሚ ማድረግ የመሬት ምዝግባው የመሬቱን ባይዞታ ሙሉ ስም፣ ይዞታ የተገኘበትን ሁኔታ፣ የመሬቱን አዋሳኞች፣ የለምነቱን ደረጃ፣ መሬቱ የሚውልበትን አገልግሎትና ባሌዞታው ያሉበትን ግዴታዎች የሚገልጽ መረጃ አካቶ መካኄድ ይኖርበታል።
ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

3. በመሬቱ ላይ መብት ወይም ጥቅም እንዳላቸው ማስረዳት የሚችሉ ሰዎች ሁሉ አግባብ ላለው አካል ጥያቄ በመቅረብ ሲፈቀድላቸው ይህንኑ መዝገብ ማየት የችላሉ።

4. ከመሬቱ ጋር የተያያዘ ማናቸውም መብትና ግዴታን የሚመለከት ተግባር መሬቱ በሚገኝበት ወረዳ ባለው የባስልጣኑ ቅርንጫፍ መ/ቤት ቀርቦ ካልተመገበ በስተቀር በሦስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሆኖ ሊቀርብ አይችልም።

5. በሃሰተኛ መረጃ ላይ ተመስርቶ የተካሄደ ምዝገባ ሕጋዊ ውጤት አይኖረውም።

2. To implement by yhprovision indicated and sub- Article 1 of this Article, the land registration shall be carried out including the in foformation explaining the full name of the land holder, the conditions of holding acquired, boundaries of the land, the fertility standard, the land Holder. The detail shall be Determined by a regulation.

3. Those people Who can expiain thea they have a right ro interst over the land, may, submitting question to the permission.

4. Unlees any acticity concerneg with the right and odligations related to land is submitted and registered in woreda branch office of the Authority,it may not be an

objection to the third parties.

5. Registration carried out based on false information shall not have legal effect

6. መሬት መመዝገቢያ መዝገብ በሁለት ቅጅ ተሠርቶ ዝርዝራቸው በደንብ በሚወሰነው አካላት እጅ ይቀመጣል። የመዝገቡ ማጠቃለያ ለባለስልጣኑ ይላካል።

7. በመዝጋቢው ስህተት ምክንያት በማንኛውም ሰው ላይ ጉዳት የደረሰ እንደሆነ ስህተቱ የሚመለከተው የመንግስት አካል በፍትሀብሔር ኋላ ፊነት ተጠያቂ ይሆናል።

8. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ 7 ድንጋጌ ተፈፃሚነት ምክንያት የሚመለከተው የመንግስት አካል በስተቱ ለተጐዳው ወገን ካሣ እስከመክፈል የደረሰ እንደሆነ ይህንኑ እንዲመለስለት ስተቱን የሰራውን መዝጋቢ ሠራተኛ በተራው የመጠየቅ መብት ይኖረዋል። ሆኖም መዝጋቢው በሃላፊነት የሚጠየቀው ስህተቱን የሠራው ሆነ ብሎ ወይም በቸልተኝነት የሆነ እንደሆነ ነው።

9. በወረዳዎች የሚገኙ የባለሥልጣኑ ቅርንጫፍ መ/ቤቶች የቀበሌ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ኮሚቴዎች የመሬት ምዝገባውን በአግባቡ እንዲያካሂዱ አስፈላጊውን እገዛ የማድረግ ኃላፊነት

6. The land registration book shall be prepared in two copies and kept on the hands of the bodies whose details shall be determined by regulation. The summary of the book shall be sent to the authority.

7. Where damage occurs on any person due to the fault of the registrar, the body of the government which is attributed with the fault shall be accountable to the civil liability.

8. Where the concerned government body approaches up to payion compensation to the victim due to the fault upon the imolementation of peovision of sub- Article 7 of this Article, it sanll have the right to claim from the registration worker who committed the fault to

አለባቸው።

reimburse the payment.However, the registrar will be liable when he commits the fault intentionally or negently.

9. The branch offices of the authority in the woredas shall have a respport to the kebele Land Administration and use committees to properly carry out the land registration.

24. <u>ስለ መሬት ይዞታ ማረጋገጫ ደብተር</u>

1. የገጠር መሬት ባለይዞታ የተሰጠው ማንኛውም ሰው የመሬቱ ዝርዝር የተመዘገበበትን የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር በስሙ ተዘጋጅቶና ፎቶግራፉ ተለጥፎበት በባለስልጣኑ ይሰጠዋል። የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር የባለይዞታው በሕግ የተጠበቀ መብት ማስረጃ ነው።

2. መሬቱ የባልና ሚስት የጋራ ይዞታ ከሆነ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተሩ የሚዘጋጀው በሁለቱም ስም ይሆናል።

3. የመሬት ይዞታ ማረጋገጫ ደብተሩ በአንዱ ስም ተጀጋጅቶ ከሰጠበኋላ ጋብቻ ይዞታ ከተፈጸም ተጋዎቹ መሬቱን የጋራ ይዞታ ለማድረግ ሊስማሙ ይችላሉ። ባልና ሚስት የግል የነበረውን መሬት በስምምነት የጋራ በሚያደርጉበት ጊዜ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተሩ የሚታደሰው ያለምንም ክፍያ በነፃ ይሆናል።

24. **<u>landing Holding certificate</u>**

1. Any person, granted rural land shall be given the land holding certificate in which the detail of the land is registerd by the Authority prepared by his name and his photograph fixed theron. The holding certification is a legal certificate of the holder.

2. Where the land is a holding of a husband and a wife in common,the holdin certificate shall be

3. Wher marriage is concluded after the certificate is given in the name of a spouse, they may agree ot make the land common holding. Where the spouses make the land that was individual holding to common holding, the holding certificate may be renewed freely, without any payment.

4. ተቃራኒ የፅሁፍ ማስረጃ ካልቀረበ በስተቀር የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር በስሙ የተሰጠው የመሬቱ ህጋዊ ባለይዞታ እንደሆነ ይቆጠራል።

5. መሬት ይዞታ ማረጋገጫ ደብተር የባለ ይዞታውን በህግ የተደነገጉ ዋናዋና መብቶችና ግዴታወች ማመልከት አለበት። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

6. በህግ ከተወሰነው የአንድ ማሳ ዝቅተኛ መጠን በታች የሆነ መሬት በይዞታ ማረጋገጫ ደብተር ውስጥ ለብቻ አይመዘገብም። ሆኖም የዚህ አይነት መሬቶችን በተመለከተ የይዞታ ማረጋገጫ ሰነድ ተዘጋጅቶ የሚሰጥበት ሁኔታ ወደፊት በደንብ ይወሰናል።

7. ያለብቂና ሕናዊ ምክንያት በዚህ አዋጅ መሠረት ተፈላጊውን የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር ሳያወጣ በገጠር መሬት ሲጠቀም የተገኘ ማንኛውም ባለይዞታ ከማስጠንቀቂያ ጀምሮ መሬቱን እስከማስለቀቅ ለመድረስ የሚችል ርማጃ ይወሰድበታል። ዝርዝሩ በደንብ የደንብ ይወሰንል።

4. The person who is granted the land holding certificate in his name shall, unless a contradictory written document is submitted, be considered legal holder of the land.

5. The land holding certificate shall indicate the main provisions of right and obligation of the land holder. The detail shall be determined by a regulation.

6. The land which is less than the minimum limit of holding shall not be registered alone in the book of land holding certificate. However, concerning such lands the preparation and provision of land holding certificate shall be determind by a regulation in the future.

7. Where any person is found using rural land Without taking the necessary rural land holding certificate Without sufficient and legal reason, a measure starting from notice to displacing from

land shall be taken. The detail shall bedetermined by a regulation.

ክፍል አምስት

ኃላፊነት ስላለባቸው አካላት

25. ስለልዩ ልዩ መሥሪያ ቤቶች ኃላፊነት

1. ባስልጣኑ አጋባብ ያላቸውን አካላት በማስተበበርና አስፈላጊውን የሙያ ድጋፍ በመስጠት ይህንን አዋጅ የማስፈፀም ኃላፊነት አለበት።

2. በክልሉ ውስጥ ያሚኙ የመንግስት መስሪያ ቤቶች እና የግል ተቋማት ከመሬት አጠቃቀም ወይም አጠባበቅ ጋር ግንኙነት ያለውን ማንኛውንም ሥራ በሚያከናውኑበት ወይም መሬትን ለተለያዩ ተግባራት በሚጠቀሙበት ጊዜ በዚህ አዋጅ የሰፈሩትን ግዴታዎች የፈፀም ኃላፊነት አለባቸው ።

3. የወዳና የቀበሌ አስተዳደር ምክር ቤቶች ድንበራቸው በግልጽ እንዲካለል በማድረግ የአዋጁን ተፈፃሚነት የመደገፍ ኃላፊነት አለባቸው።

PARTRIvE

The Responsibdies

25. **Responsibility of Various offices**

1. The uthority shall ha responsibility to implement this proclamation by coordinating the pertinente bodies and provid ing professional support.

2. Government offices and private institutions found in the region shall ahce responsibility to implement obligations stated in this proclamation When they carry out any activity that has a relation to alnd use or conservation when they use the alnd for different. Activities.

3. The Woreda and Kebele Administration Councils shall have responsibility to support the implantation of the proclamation causing the clear

delineation of their boundaries.

26. ስለባስልጣኑ ወረዳ ተጠሪ ጽ/ቤት ኃላፊ

በወረዳ ደረጃ የተቋቋመ የባስልጣኑ ተጠሪ ጽ/ቤት ይህንን አዋጅ በማስፈፀም ረገድ የሚከተሉት ተግባራትና ላፊነቶች ይኖሩታለሉ፡-

1. በባለሥልጣኑ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 47/1992 ዓ.ም አንቀጽ 8 ንዑስ አንቀጽ 4

26 **The Responsibility of the Woreda Accountable office of the Authority.**

The accountable office of the Authorityestablished at vWoreda level, shall have the following duty and responsibilities in regard to implementing this proclamation.

1. Establishes land Administration and use committees through public election in Kedeles and sub-Kebeles pursuant to

17 2 አማራብሔራዊ መንግሥት ዝክረ ሕግ ጋዜጣ ቁጥር%2 ሐምሌ 05 09)(7X Amhara National Regional State Zikre Hig No.5222 Ju

ድንጋጌ መሠረት በቀበሌዎችና በንዑስ ቀበሌዎች የመሬት

Provision of sub- Article 4 of 8

አስተዳደርና አጠቃቀም ኮሚቴዎችን በሕዝብ ምርጫ ይቆማል። ሴቶች በነዚሁ ኮሚቴዎች አባልነት በተቻለ መጠን ከወንዶች ጋር በተመጣጠነ ቁጥር መመረጣቸውን ያረጋግጣል፤

2. በቀበሌና በንዑስ ቀበሌ ደረጃ የቋቋሙ የ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ኮሚቴዎች ይከታተላል፤የመሬት አስተዳደሩ ተግባር አዋጁ በሚጠይቀው መሠረት እየተካኄደ መሆኑን ይከታተላል፤

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በተደነገገው መሠረት ለተመረጡ ኮሚቴዎች አባላት ተግባርና ኃላፊነታቸውን አስመልክቶ ተገቢውን ሥልጠና ይሰጣል፤

4. የመሬት አስተዳደተርንና አጠቃቀምን የሚመለከቱ መረጃዎችን በአግባቡ ይይዛል፤ ይጠብቃል፤

of the proclamation No.47/2000 that establishes the Authority. It ensures the election of women to these committees memebership be balabced to that of men.

2. Follows the alnd Administration and Use Committsees established at Kebele and sub-Kebele level; controls the undertakion of the activity of the Land Administration is being implemented as per the proclamation.

3. Gives appropriate teaining to the committee membes elected pursuant to the pprovision of sub-Article 1 this Article concerning their duty and responsibilities.

4. Properly handles and Keeps data concerning the land administration and use.

27. <u>ስለቀበሌ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ኮሚቴ</u>

1. በቀበሌ ደረጃ የተቋቋመ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ኮሚቴ በቀበሌው ውስጥ ባለሥልጣኑ ከሚሰይመው ወይም ከሚመድበው ባለሙያ ጋር በመተባበር ይህንን አዋጅ በማስፈፀም ረገድ የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነቶች ይኖሩታል፦

ሀ. በቀበሌው ውስጥ የሚገኘውን መሬት ያስተዳድራል የመሬት አጠቃቀም በህዝብ ተሳትፎና በወረዳው የባለስልጣኑ

27. **<u>kebele Land Administration and use committee</u>**

1.The land Administration and use committee established at kebele level shall,in cooperation with the professional assigned by the authority in the kebele,have the following duty and responsibility in regared to the implementation of this proclamation.

ቅርንጫፍ መ/ቤት ትብብር እንዲወሰን ያደርጋል።

ለ. የሚቀርብለትን የመሬት ጥያቄ ተቀብሎ በህዝብ ተሳትፎ እየታገዘ ቅደም ተከተል በማስያዝ እደላው የሚካሄድበትን ሁኔታ ያመቻቻል።

a) Administrater the land found in the kebele,cause the decision of land use through participation of public and cooperation of the woreda branch office of the Autority.

b) Facilitate conditions for land distribution by arranging order having recived questions of land submitted to it and being helped
By the public participation

ሐ. ከባለስልጣኑ በሚሰጥ መመሪያ የቀበሌውን የመሬት ባይዞታዎችና የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር የተሰጣቸውን ሌሎች ሰዎች መዝግቦ ይይዛል፤

መ. ማንኛውም የመሬት ድልድል፣ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር አሰጣጥ፣ አንድን ቦታ ለመንደር ምስረታ የማዋል ተግባር፣ የወል የመሬትን ለግል መጠቀሚያ የማከፋፈልና የአንድን መሬት አገልግሎት የመለወጥ ሥራ እንዲሁም ለህዝብ አገልግሎት ካልሆነ በስተቀር የመሬ ይዞታን ወይም የጠቀም መብትን የሚያግድ ወይም የሚያሳ ማናቸውም ወሳኔ በቀበሌው ሕዝብ ጠሣትፎ የተደገፈ መሆኑን ያረጋግጣል።

c. Rebisers and keeps the land holders of the kebele and other persons given alnd holding certlcate accrding to a direetive to be given by the Authority;

d. Ensures any decision thea suspends or deprives the right to hold or use land is supported by the particpation of the kbebele people, unless it is for any

2. የንዑስ ቀበሌ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ኮሚቴዎች ተግባርና ኃላፊነት በደንብ ይወሰናል፡፡

<u>ክፍል ስድስት</u>

<u>ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች</u>

28. <u>መሬትን ለህዝብ አገልግሎት ስለማስለቀቅ</u>

1. ባለሥልጣኑ የገጠርን መሬት ለሕዝብ አገልግሎት ለማዋል ከማኛኛውም ባለይዞታ ወይም ተጠቃሚ ተገቢውን ካሳ በቅድሚያ በመክፈል ማስለቀቅ ይቻላል፡፡

land distribution, holding certficate provision, villagization, distribution of communal land for private use, change of the service of land, as well as public use.

2. The duty and responsibiity of the sub- kbebele land baministration and use committees shall be determined by a regulation.

<u>PARTSIX</u>

<u>Miscellaneous Provisions</u>

28. <u>Exproriation Land for public Use</u>

1. The Authority may expropriate rural land form any holder or user for the public service by paying proper compnesaton in advance.

2. ለሕዝብ አገልግሎት ለማዋል ይቻል ዘንድ የገጠር መሬት እንዲለቀቅ በባለስልጣኑ የወረዳ ቅ/መ/ቤት ከመወሰኑ በፊት መሬቱ የሚለቀቅበት ተግባር ከአካባቢው ህብረተሰብ ልማት ጋር በቀጥታ የተቆራኘ ሲሆን ጉዳዩ ለቀበሌው ሕዝብ ውይይት ቀርቦ የብዙሀኑን ድጋፍ ማግኘት አለበት፡፡

3. ማናቸውም የወረዳ አስተዳደር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የገጠር መሬት እንዲለቀቅ ሲወስን ከባለስልጣኑ የሚገኘውን መረጃ መሠረት በማድረግ መሬቱ የሚቀቀቅበትን ጊዜና የሚከፈለውን

3. Where the land expropriaon activity is directly related with the development of the surrounding socity, the case shall be submitted to the kebele people for discussion and get majority vote, therein before it is decided by the Woreda branch office of the Authority to expropriate land for public service.

3. Where any Woreda Adminstration

የካሣ መጠን ገልጾ ለመሬቱ ባለይዞታ ወይም ተጠቃሚ በጽሁፍ ማሣወቅ አለበት። በካሣው መጠን ቅር የተሰኘ ወገን ጉዳዩን ለባለሥልጣኑ የማቅረብና የማስመርመር መብት ይኖረዋል።

Ecides on the rural land to be expropriated pursuant to sub-Article 1 of this Article it shall, based on the information form the Authority, notify it in Writitng to the land holder or user stating the time of expropriation and the amount of compensation to be paid. The aprty who is aggrieved on the amount of the compensation shall have a right to submit his petition to the Authoriy and get investigated thereof.

4. ለሕዝብ አገልግሎት ለሚለቀቅ የገጠር መሬት የሚከፈልው የካሳ መሬት መጠን ቀመር በደንብ ይወሰናል።

4. The formpensation tobe paid to the rural land to be expropriated for public service shall be determined by a regulation.

5. የካሳ ክፋይ መንግስት፣ የግል ድርጅት፣ ሕብረተሰብ ወይም ሌላ አካል ቢሆንም የካሳው መጠን ማስያ ቀመር አንድ አይነት ይሆናል።

5. Even though, the compensation payer is government, private organization, community or other body, the calculating formula for compensation shall be the same.

29. <u>አለመግባባቶች ስለሚፈቱበት ሁኔታና ስለባህላዊ ደንቦች ተፈፃሚነት</u>

29. **Conditions of Resolving Dispute andApplication of Customary Rules.**

ማንኛውም ሰው አቤቱታውን ወደ መደበኛ ፍ/ቤት የማቅረብ መብቱ እንደተጠቀ ሆኖ፡-

Without prejudice to the right of any person to submit pleading to a regular court፡

1. ከመሬት ይዞታ ወይም ከመጠቀም መብት ጋር በተያዘ የሚነሳ ማናቸውም ፍትሐብሔር ነክ አለመግባባት ቅድሚያ በሽማግሌና ታይቶ በእርቅ እንዲፈታ ጥረት መደረግ አለበት፣

1. Any civil dispute that may arise in connection to land holding or using right shall priorly be

2. የሽማግሌዎች አመራረጥና የእርቁ ድርድር አካኔድ የየአካባቢውን ባህላዊ ስርዓት መሠረት አድርጎ በባለጉዳዮች ስምምነት የሚፈፀም ይሆናል።

30. <u>የመሸጋገሪያ ድንጋጌ</u>

—

ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት ከመሬት ይዞታና ከመጠቀም መብት ጋር ተያይዘው በሌሎች ሕጎች የመቋቋም መብቶችና ግዴታዎች ይህንን አዋጅ እስካልተቃረኑ ድረስ ተፈፃሚነታቸው ይቀጥላል።

seen and resolved in arbition;

2. The selection of aribiterators and the process of the resolution agreemet may be exceuted by the a agreemet of the parties based on the customary procedures of each surrounding.

30. **<u>Transitory Prvision</u>**

Rights and Obligaions establishad in other laws in connection to the right of land holding and using, this proclamation is issued their application shall continue unless they contravenewith this proclation.